

**UCHWAŁA NR LII/526/2023
RADY MIEJSKIEJ W CHMIELNIKU**

z dnia 27 marca 2023 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2023-2025

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40) i art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Z 2022 r. poz. 447 ze zm.) Rada Miejska w Chmielniku uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2023-2025, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Chmielnik.

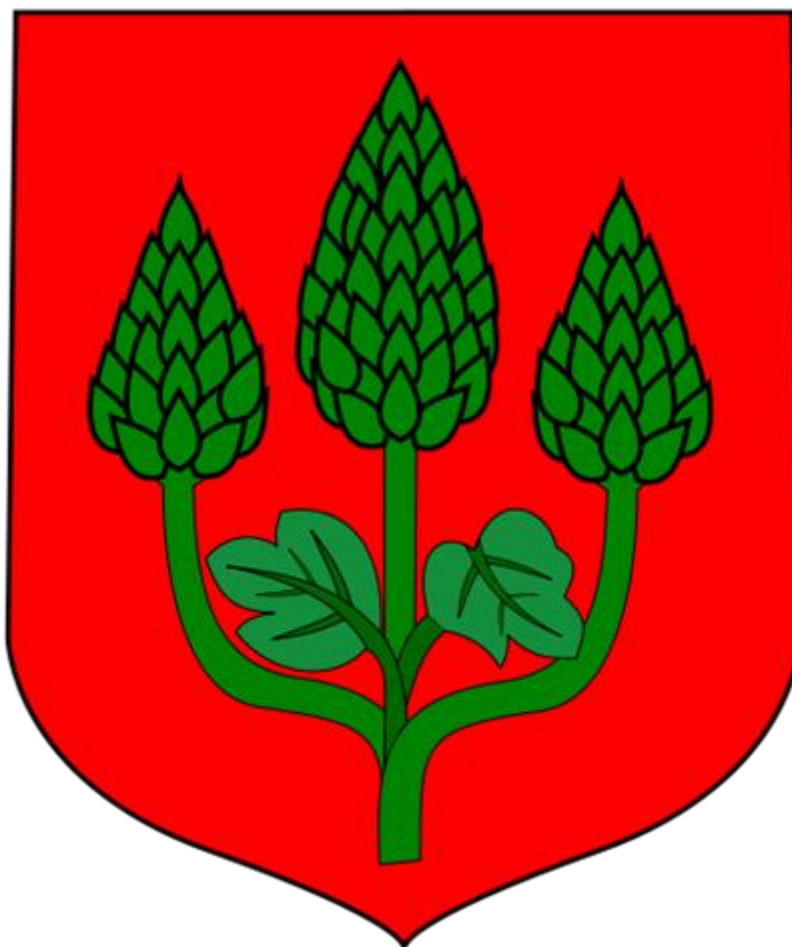
§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady
Miejskiej w Chmielniku

Anita Jabłońska

Załącznik Nr 1
do uchwały Nr LII/526/2023
Rady Miejskiej w Chmielniku
z dnia 27 marca 2023 r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2023 – 2025

Chmielnik 2023

Spis treści

Rozdział I. Wiadomości ogólne

1. Wstęp .....str. 3
2. Charakterystyka Gminy.....str. 4
3. Podstawa prawna Programu .....str. 4
4. Rezultaty realizowanego Programu na lata 2023-2025.....str. 5
5. Charakterystyka działań i rodzin objętych wsparciem Ośrodka Pomocy Społecznej .....str. 5
6. Wspieranie rodziny i rola asystenta rodziny.....str. 7

Rozdział II. Cele i realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny

1. Wyodrębnienie celów i ich realizatorów.....str.8
2. Źródła finansowania str.10
3. Adresaci programu.....str.10
4. Podsumowanie.....str.11

ROZDZIAŁ I

WIADOMOŚCI OGÓLNE

1. Wstęp

Głównym założeniem systemowych rozwiązań w zakresie wspierania rodziny jest praca z całą rodziną w oparciu o zasadę wzajemnej współpracy i współdziałania służb publicznych, instytucji i organizacji pozarządowych i innych podmiotów zajmujących się pomaganiem rodzinie. Ważną zasadą jest jawność działania organów władzy publicznej oraz podmiotów realizujących zadania publiczne w zakresie wspierania rodziny, jak też poszanowanie godności wszystkich osób.

Rodzina jest najmniejszą, a zarazem najważniejszą i niezastąpioną częścią życia społecznego, a przede wszystkim środowiskiem, w którym powinien odbywać się naturalny proces kształtowania osobowości jej członków, a szczególnie dzieci. Ma ona zasadniczy wpływ na kształtowanie tożsamości i postaw człowieka oraz na jego funkcjonowanie w rolach społecznych. Oddziałując na osobowość dziecka przekazuje mu swój system wartości, tradycje, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Prawidłowe relacje w rodzinie chronią przed powstaniem problemów społecznych, zwłaszcza przed uzależnieniami, przemocą i niedostosowaniem społecznym. Dlatego też, jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane są do wspierania rodziny i podjęcia na jej rzecz określonych działań. Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Choroba alkoholowa, przemoc w rodzinie, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych, to główne problemy dezorganizujące życie rodzin, którym często towarzyszy również problem ubóstwa, czy długotrwałego bezrobocia. Rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników medycznych, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji, które mają kontakt z rodziną oraz podejmują działania na rzecz rodziny w oparciu o sprecyzowany plan działania.

Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny wielopoziomowej, należy doceniać i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo- wychowawczej, należy ją wspomagać tak, aby przywrócić prawidłowe funkcjonowanie.

W związku z tym podstawowym założeniem Programu jest wsparcie rodziny naturalnej przeżywającej trudności poprzez działania ukierunkowane na wzmocnienie rodziny w wypełnianiu jej podstawowych funkcji.

2. Charakterystyka Gminy

Gmina Chmielnik położona jest w środkowowschodniej części województwa świętokrzyskiego. W jego strukturze stanowi jednostkę administracyjną powiatu kieleckiego. Gmina Chmielnik zajmuje obszar o powierzchni ok.143 km². W jej skład wchodzi miasto Chmielnik i 26 sołectw. Jest to gmina miejsko - wiejska. Gmina na koniec 2022 roku liczyła 10 796 mieszkańców. W wieku przedprodukcyjnym było 1946 osób (kobiet - 927; mężczyzn – 1019), w wieku produkcyjnym było 6439 osób (kobiet – 2956; mężczyzn – 3483), w wieku poprodukcyjnym było 2415 osób (kobiet – 1496; mężczyzn – 919). Od kilku lat pogłębia się ujemny przyrost naturalny. W ostatnim roku urodziło się 84 dzieci, natomiast zmarło 169 osób.

Podmioty gospodarcze działające na terenie gminy to zarówno małe rodzinne przedsiębiorstwa, jak i przemysł wydobywczy, czy przetwórcze produktów rolnych.

3. Podstawa prawna Programu

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej;
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz.447 z późn.zm);
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r.o samorządzie gminnym(Dz.U.2023 r.poz 40)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021r. poz. 1249 z późn. Zm);
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz 165 z późn. zm);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz.172 z późn. zm)
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r poz.2268 z późn.zm.);
- Ustawa z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz.U.2020 poz.1329 z późn.zm);
- Ustawa z dnia 11 lutego 2016 roku o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz.U.2022r. poz.1577 z późn.zm).

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy:

- opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz

praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczej;

- współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo- wychowawczej itd.;
- sporządzanie sprawozdań rzeczowo- finansowych z zakresu wspierania rodziny i przekazywanie ich właściwemu wojewodzie;
- prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczej;

4. Rezultaty realizowanego Programu w latach 2023-2025

Najważniejszymi spodziewanymi rezultatami Programu realizowanego w latach 2023-2025 są:

1. poprawa funkcjonowania rodzin przeżywających trudności w sprawowaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej i przywrócenie im zdolności do prawidłowego wypełniania obowiązków rodzicielskich,
2. powrót dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej do rodziny biologicznej,
3. ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego rodzin z różnymi dysfunkcjami,
4. podniesienie świadomości społeczeństwa o dostępnych formach wsparcia rodzin przeżywających trudności lub nimi zagrożonych,
5. rozwijanie współpracy różnorodnych podmiotów na rzecz wspierania rodziny.

5. Charakterystyka działań i rodzin objętych wsparciem Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Formy świadczonej pomocy:

- pomoc społeczna (świadczenia pieniężne i niepieniężne)
- pomoc osobom uzależnionym od alkoholu (działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych)
- pomoc osobom doznającym przemocy i stosującym przemoc (działalność Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie)
- poradnictwo specjalistyczne (psychologiczne, terapeutyczne)
- pomoc asystenta rodziny
- świadczenia rodzinne
- fundusz alimentacyjny
- stypendia
- dodatki mieszkaniowe i energetyczne
- Karta Dużej Rodziny

Tabela nr 1 Liczba osób, którym została udzielona pomoc ze względu na przyczynę

Powody przyznania pomocy	Rok 2021	Rok 2022
Ubóstwo	67	61
Bezdomność	3	0
Niepełnosprawność	130	123
Długotrwała lub ciężka choroba	179	167
Bezrobocie	122	109
Przemoc w rodzinie	3	2
Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	17	22
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	26	14

Tabela nr 2 Liczba osób i rodzin objętych pomocą społeczną w powiecie kieleckim w latach 2021-2022

Wyszczególnienie	Rok 2021	Rok 2022
Liczba rodzin objętych pomocą społeczną	321	293
Liczba osób w rodzinach objętych pomocą	595	532
Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej w ogóle mieszkańców powiatu	0,282	0,126

Tabela nr 3 Wydane Karty dużej rodziny

Karty wydane w 2021r.	Karty wydane w 2022 r.
92	177

Tabela nr 4 Dodatki mieszkaniowe i energetyczne

Dodatki mieszkaniowe	Dodatki energetyczne
2021r.-Ilość złożonych wniosków - 73, wypłaconych w kwocie 69.301,85 zł.	2021r.- Ilość złożonych wniosków – 24, wypłaconych w kwocie 2.871,64 zł.
2022r.- Ilość złożonych wniosków – 69, wypłaconych w kwocie 72.797,06 zł.	2022r.- Ilość złożonych wniosków – 9, wypłaconych w kwocie 762,38 zł.

Tabela nr 5 Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym

Stypendia 2021/2022
Ilość przyznanych decyzji- 59, na kwotę 107.014,00 zł

6. Wspieranie rodziny i rola asystenta rodziny

Rodziny niewydolne w sprawach opiekuńczo – wychowawczych objęte są wsparciem asystenta rodziny. W 2022 roku Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej zatrudnił 1 asystenta, który wsparciem objął 14 rodzin. Ze wskazanej liczby 1 rodzina współpracowała z asystentem rodziny na mocy decyzji sądu.

Podział kompetencji w zakresie wspierania rodziny

GMINA:	POWIAT:
Profilaktyka i wpieranie rodziny	Pieczą zastępczą i instytucjonalną
Asystent rodziny	Usamodzielnienie pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej
Placówki wsparcia dziennego	Adopcja
Rodziny wspierające	Organizator rodzinnej pieczy zastępczej- koordynator
Inne działania na rzecz dziecka i rodziny	Placówki opiekuńczo - wychowawcze
	Rodziny pomocowe
	Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka
	Usamodzielnienie

Tabela nr 5 Rodziny objęte pomocą asystenta

Liczba rodzin, które korzystały z usług asystenta w 2022r.	Ogółem	14
	zobowiązane przez sąd	1
Liczba rodzin objęta wsparciem asystenta rodziny	do 3 miesięcy	1
	powyżej 3 do 12 miesięcy	1
	powyżej 1 roku	12
Liczba rodzin, z którymi asystent zakończył pracę	Ogółem	2

Wskazać należy, że wśród rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny, zdarzają się również takie, gdzie negatywna postawa rodziców, brak chęci współpracy z asystentem oraz brak motywacji do podejmowania działań w celu poprawy sytuacji w rodzinie, uniemożliwiają realizację planu pracy oraz działań wspierających przez asystenta rodziny. Brak współpracy ze strony rodziców stanowi jedną z trzech przesłanek zakończenia pracy asystenta w rodzinie.

ROZDZIAŁ II

CELE I REALIZACJA GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY

1. Wyodrębnienie celów i ich realizatorów.

Cel główny:

Stworzenie systemu wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych.

Cel szczegółowy 1: Podejmowanie działań profilaktycznych na rzecz wspierania rodzin.

Zadania:

- Promowanie rodzinnej integracji i prawidłowych wzorców funkcjonowania rodziny,
- Pomoc rodzinom niewydolnym wychowawczo w przewyżnianiu problemów opiekuńczo- wychowawczych poprzez wzmocnienie funkcji rodziny,
- Rozwój pomocy w formie usług asystenta rodziny i propagowanie nowych form pomocy- rodzina wspierająca,

- Specjalistyczne poradnictwo: socjalne, prawne, psychologiczne .

Realizatorzy:

- Urząd Miasta i Gminy Chmielnik
- Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chmielniku
- Placówki Oświatowe
- Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna

Cel szczegółowy 2: Wspieranie rodzin dysfunkcyjnych

- Diagnozowanie i monitorowanie rodzin dysfunkcyjnych,
- Podejmowanie działań zmierzających do wyeliminowania z życia rodziny niepożądanych zachowań i nałogów,
- Zapewnienie dzieciom spędzania czasu wolnego w sposób zorganizowany, pomocy w pokonywaniu trudności szkolnych, zaburzeń zachowań,
- Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom i dzieciom wymagającym pomocy,
- Zapewnienie odpowiednich warunków lokalowych rodzinom wymagającym wsparcia w tym zakresie,
- Udzielenie pomocy członkom rodziny w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymaniu pracy zarobkowej, motywowanie do podnoszenia kwalifikacji zawodowych.

Realizatorzy:

- Urząd Miasta i Gminy Chmielniku,
- Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chmielniku,
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny,
- Komisariat Policji,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Placówki Oświatowe,
- Sąd Rejonowy w Busku- Zdroju,
- Organizacje pozarządowe.

Cel szczegółowy 3: Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka.

- Zapewnienie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom z niskim kryterium dochodowym,
- Objęcie dożywianiem wszystkich potrzebujących dzieci,
- Monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych,
- Zabezpieczanie środków na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka,

placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo- terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

Realizatorzy:

- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chmielniku,
- Urząd Miasta i Gminy w Chmielniku.

Cel szczegółowy 4: Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej.

- Diagnozowanie i monitorowanie rodziny biologicznej,
- Udzielanie wsparcia i pomocy rodzinie biologicznej poprzez współpracę z asystentem rodziny,
- Niwelowanie przyczyn niewydolności wychowawczej rodziny,
- Współpraca z instytucjami i podmiotami wspierającymi funkcje opiekuńczo – wychowawcze rodziny.

Realizatorzy:

- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chmielniku,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kielcach,
- Sąd Rejonowy w Busku- Zdroju,
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny,
- Gminna Komisja rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Chmielniku.

2. Źródła finansowania programu

Środki na realizację Programu mogą pochodzić z:

1. Budżetu Gminy,
2. Budżetu Państwa,
3. Funduszy unijnych,
4. Innych źródeł.

3. Adresaci programu

Odbiorcami działań ujętych w Programie są rodziny zamieszkałe na terenie Gminy Chmielnik, wychowujące dzieci i przeżywające trudności w sferze opiekuńczo- wychowawczej, które same nie potrafią ich pokonać , a także rodziny, których dzieci zostały decyzją sądu umieszczone w pieczy zastępczej.

Wszystkie dzieci potrzebują ochrony ich praw i wolności oraz pomocy dla zapewnienia harmonijnego rozwoju i przyszłej samodzielności życiowej. Szczególnej uwagi wymagają dzieci i młodzież z rodzin niewydolnych wychowawczo. Dysfunkcje rodziny spowodowane w głównej

mierze uzależnieniami, przyczyniają się do powstawania znacznych strat rozwojowych dzieci żyjących w tych rodzinach. Niewydolność rodziców zaburza zaspokajanie podstawowych potrzeb rozwojowych dziecka, prowadzi między innymi do niepowodzeń szkolnych, oraz izolacji społecznej. Dlatego tak ważny jest rozwój zintegrowanego systemu pomocy w zakresie wspierania rodzin przeżywających trudności, w szczególności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych.

4. Podsumowanie

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Chmielnik na lata 2023-2025 zakłada stworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin, w szczególności dzieci.

Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, ochronny, a rodzinie w pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami. Niezbędne jest systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promowanie rodzinnego stylu życia. Tylko wtedy można zwiększyć jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz wykorzystywanie własnej aktywności i wewnętrznego potencjału w celu zdobywania nowych umiejętności.

Program ma charakter otwarty i będzie systematycznie aktualizowany w miarę pojawiających się potrzeb i posiadanych możliwości.

Z uwagi na nieustające zmiany zachodzące w środowisku społecznym, niezbędne jest ciągle poszukiwanie nowych koncepcji i rozwiązań, jak również powiększanie grona podmiotów współpracujących na rzecz przywrócenia rodzinie zdolności do wypełniania swoich obowiązków. Należy podkreślić, że celem ostatecznym będzie zawsze zapewnienie prawidłowo funkcjonującego środowiska dla bezpieczeństwa i dobra dziecka. Zmianie ulegać będą jedynie techniki, metody i koncepcje wykorzystywane do pracy z rodziną.

Uzasadnienie

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminę obowiązek realizacji zadań w zakresie wspierania rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zgodnie z art. 176 pkt 1 w/w ustawy do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja gminnych programów wspierania rodziny.

Niniejszy program jest kontynuacją programów wspierania rodziny realizowanych w gminie Chmielnik od 2014 r.

Zadaniem programu jest zapobieganie dysfunkcji rodziny poprzez tworzenie systemu wspomagającego rodzinę, dzieci i młodzież w taki sposób aby była w stanie samodzielnie zmierzyć się z własnymi problemami. Pomoc powinna mieć na celu podtrzymanie umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej i pełnieniu ról społecznych poprzez wzmocnienie zasobów tkwiących w poszczególnych członkach rodziny, poprawę jakości życia rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, wspieranie rodziców w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz przywrócenie im zdolności do wypełniania tych funkcji w sytuacjach, gdzie dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną. Aby skutecznie realizować powyższe zadania konieczne jest zaangażowanie wszystkich instytucji, które wspierają rodzinę. Najważniejszą sprawą jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dla dzieci i młodzieży w taki sposób, aby zapobiegać powielaniu nieprawidłowych wzorców w przyszłości.

W związku z powyższym i z uwagi na konieczność wypełnienia obowiązku ustawowego, zasadne jest podjęcie uchwały w przedmiotowej sprawie.